

Unsi huoneisto pyhäkoululle. Kansakoulujohtokunnan tekemän esityksen oman huoneiston hankkimisesta pyhäkoululle, joka siihen asti oli toiminut kansakoulujen huoneistoissa, kaupunginvaltuusto lähetti ¹⁾ kansakouluasioita käsittelemään asetettuun valiokuntaan ²⁾. Tämän mietinnössään vastustettua esitystä valtuusto hylkäsi ³⁾ sen.

Voimistelusalin luovuttaminen. Gymnastikföreningen för fruntimmer i Helsingfors nimisen yhdistyksen anomuksen, että sille myönnettäisiin kaupungin varoista avustusta voimistelusalin vuokraamiseen virkistysvoimistelumahdollisuuksien hankkimiseksi naisille, kaupunginvaltuusto lähetti ⁴⁾ rahatoimikamariin tiedustellen, oliko missään kaupungin omistamassa koulussa tai kaupungin käyttämässä kouluhuoneistossa voimistelusalialia, joka sopisi luovutettavaksi tähän tarkoitukseen. Kamarin vastattua tähän kysymykseen kieltävästi valtuusto epäsi ⁵⁾ anomuksen.

4. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

Kaupungin kiinteän omaisuuden katselmus. Kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiehiksi kaupunginvaltuusto valitsi ⁶⁾ vtt Höijerin ja Grönqvistin sekä heidän varamiehekseen vtn Parviaisen.

Tonttien mittaaminen ja kartoittaminen. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi ⁷⁾ 4,200 markan määrärahan kertomusvuoden aikana käytettäväksi insinöörin palkkaamiseen sekä aputyövoimaa ja mittastarpeita varten huvilain Kallion (Berghäll) ja Kaiun (Eko) sekä n. s. Janssonin viljelysten samoin kuin huvilain Suruttoman, Vallgårdin ja Harjun käyttämättä olevien osain mittaamista ja kartoittamista varten; näiden toimenpiteiden tarkoituksena oli kyseisten huvila-alueiden jaotuksen muuttaminen, jotta osa niistä voitaisiin luovuttaa asuntotonteiksi.

Vesijohdon ulottaminen Annankadun taloon n:o 36. Talonomistaja J. F. Lund oli rahatoimikamarilta anonut, että kaupungin vesijohto ulotettaisiin Annankadun taloon n:o 36. Kamarin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾ myöntyä tähän anomukseen ehdoin, että hakija sitoutui siitä päivästä, jolloin katuputki oli täydellisesti laskettu, ja kunnes johtoa jatkettiin edelleen tai muita kuluttajia tuli lisää, suorittamaan vesitaksassa määrätyn vesimaksun, 4 markkaa huoneelta, minkä ohessa valtuusto myönsi työn suorittamista varten ja palopostin järjestämiseen mainitun talon ulko-puolelle 650 markan määrärahan.

Vesijohto- ja viemäriverkon ulottaminen Tarkka-ampujakadulle. Luukuisain Tarkka-ampujakadun varrella olevien talojen omistajain tekemän anomuksen, että kaupungin vesijohto- ja viemäriverkkoa jatkettaisiin Tarkka-ampujakatuun saakka ja pitkin sitä, kaupunginvaltuusto lähetettyään ⁹⁾ sen rahatoimikamariin tämän lausunnon mukaisesti jätti ¹⁰⁾ ratkaisematta, kunnes kysymys puheena olevan seudun kaupunginasemakkaan muuttamisesta oli lopullisesti ratkaistu.

Vesijohdon ulottaminen Katajanokalle. Kauppias G. Dementjeff, lääkintöneuvos J. A. Florin ja diakonissalaitoksen johtokunta olivat vuonna 1884 yhteisesti anoneet rahatoimikamarilta toimenpidettä, jotta vesijohto

¹⁾ Valt. pöytäk. 24 p. marrask. 8 §. — ²⁾ Ks. s. 104. — ³⁾ Valt. pöytäk. 15 p. jouluk. 19 §. — ⁴⁾ S:n 26 p. maalisk. 8 §. — ⁵⁾ S:n 28 p. huhtik. 2 §. — ⁶⁾ S:n 8 p. tammik. 2 §. — ⁷⁾ S:n 28 p. huhtik. 7 §. — ⁸⁾ S:n 16 p. kesäk. 17 §. — ⁹⁾ S:n 3 p. marrask. 9 §. — ¹⁰⁾ S:n 24 p. marrask. 16 §.

saataisiin jatketuksi Katajanokalle. Hakijain sitouduttua kymmenen vuoden aikana takaamaan kaupungille Katajanokan johdosta vuotuisen voiton, joka vastasi 8 % enintään 30,000 markaksi arvioiduista perustamiskustannuksista siten, että kauppias Dementjeff otti vastatakseen takuusumman 56 %:sta, diakonissalaitos 29 %:sta ja lääkintöneuvos Florin 15 %:sta, kaupunginvaltuusto kamarin esityksestä päätti¹⁾ vuoden varrella antaa jatkaa vesijohtoa Katajanokalle rakennuskonttorin tätä työtä varten laatiman suunnitelman mukaisesti sekä myöntää tarkoitusta varten 30,000 markan määrärahan putkiverkon laajentamista varten talousarvioon merkityn määrän lisäksi.

Vesijohdon ulottaminen Lapinlahteen, Sörnäsiin ja Munkkisaareen. Lääkintöhallituksen esitettyä senaatille, että Lapinlahden mielisairaiden hoitolaitokseen aikaisemmin järjestetty merivesijohto rakennettaisiin uudestaan ja liitettäisiin kaupungin vesijohtoon, jota tässä tarkoituksessa olisi Lapinlahdenkadun päästä jatkettava mainittuun laitokseen saakka, senaatti pyysi kaupunginvaltuustolta lausuntoa siitä, suostuiko kaupunki ulottamaan vesijohdonsa mainitulta kadulta hoitolaitoksen alueen rajalle, mistä johto valtion kustannuksella rakennettaisiin itse sairaalaan. Rahatoimikamari, johon asia oli lähetetty²⁾, ehdotti, että valtuusto lausunnossaan ilmoittaisi kaupungin suostuvan kesällä 1886 jatkamaan vesijohtoaan hoitolaitoksen alueen rajalle ehdoin, että laitoksen taholta taattiin vähintään 3,000,000 kannun vuotuinen vedenkulutus johdosta sekä että sairaala tästä kulutuksesta maksoi kaupungille voimassa olevan taksan mukaan 5 %:n vähennyksin eli vähintään 2,280 markkaa vuosittain. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto palautti³⁾ sen rahatoimikamariin kehoittaen tätä antamaan lausunnon siitä, oliko syytä pelätä, ettei vedensaanti vesijohtoverkkoa tuntuvasti laajennettaessa kaikissa oloissa riittänyt pitämään johtoa häiriytymättömässä käynnissä.

Sörnäsin rangaistusvankilan johtaja ja tehtailija J. G. Söderström olivat yhteisesti anoneet, että vesijohto ulotettaisiin mainittuun vankilaan ja Sörnäsin osakepanimoon saakka. Rahatoimikamarin antamassaan lausunnossa ehdotettua, että kaupunginvaltuusto epäisi tämän anomuksen, mutta jättäisi hakijoille vapaan vallan työn toimeenpanemiseen omalla kustannuksellaan kaupungin rakennuskonttorin toimesta velvollisina suorittamaan uuden johdon vedenkulutuksesta voimassa olevassa vesitaksassa säädettyt maksut, valtuusto päätti⁴⁾ kehoittaa kamaria lausumaan mieliteensä siitä, eikö tätä työtä olisi pantava täytännön ja samalla samoin kuin kysymyksen ollessa Lapinlahden vesijohdosta, riittikö Vantaanjoen vesimäärä kaikissa oloissa pitämään johdon käynnissä.

Myöskin Munkkisaaren tehdasosakeyhtiön esittämän anomuksen vesijohdon ulottamisesta Munkkisaaren luujauho- ja liimatehtaaseen kaupunginvaltuusto lähetti⁵⁾ rahatoimikamariin.

Sen jälkeen antamassaan lausunnossa, joka kosketteli kaikkia edellä mainittuja asioita ja jonka kaupunginvaltuusto lähetti⁶⁾ talousarviovaliokuntaan, rahatoimikamari lausui, että vesijohto sen mielestä oli ulotettava sekä Lapinlahteen, Sörnäsiin että Munkkisaareen ja että kaupungin oli pantava toimeen työ määrätyillä ehdoilla ja takuilla, mutta sen kustannukset suoritettava lainavaroilla samoinkuin että missään olosuhteissa ei

¹⁾ Valt. pöytäk. 26 p. maalisk. 16 §. — ²⁾ S:n 26 p. toukok. 6 §. — ³⁾ S:n 30 p. kesäk. 5 §. — ⁴⁾ S:n s:n 4 §. — ⁵⁾ S:n 3 p. syysk. 25 §. — ⁶⁾ S:n 1 p. jouluk. 6 §.

ollut aihetta pelkoon Vantaanjoen veden riittämättömyydestä. Samat näkökohdat kamari toi esiin talousarvioehdotuksensa perusteluissa ¹⁾, minkä ohessa kamari siinä ilmoitti aikomukseksensa aikanaan antaa valtuustolle eri esityksen tästä asiasta. Kamarin käsitykseen työn suorittamisesta yhtyi talousarviovaliokunta vuoden 1886 talousarviomietinnössä ²⁾ pidättäen samalla itselleen oikeuden eri lausunnon esittämiseen valtuustolle näistä asioista, jotka eivät olleet suoranaudessa yhteydessä talousarvion vahvistamisen kanssa.

Talousarvion järjestelyssä ³⁾ ei puheena olevia asioita otettu käsiteltäviksi.

Vesijohdon ulottaminen erinäisiin vaivaistalon rakennuksiin. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ antaa johtaa vesijohdon työ- ja vaivaistalon mielisairashoito- ja talousrakennuksiin; työn kustannukset, 2,000 markkaa, oli suoritettava niistä varoista, jotka olivat säästyneet vesijohdon ulottamiseksi vaivaistaloon myönnetystä määrärahasta.

Vesijohdon ulottaminen Arabian tehtaaseen. Sitten kun Arabia aktiefabrik niminen yhtiö oli anonut, että kaupungin vesijohto määrätyillä ehdoilla ulotettaisiin mainittuun tehtaaseen asti, rahatoimikamari ehdotti, että kaupunginvaltuusto eväten tämän anomuksen myöntäisi yhtiölle luvan johtoputken vetämiseen vesijohdosta tehdasalueelle ehdoin, että kaupungin rakennuskonttori pani toimeen työn ja yhtiö suoritti tehtaan vedenkulutuksesta maksut voimassa olevan taksan mukaan sekä että kaupunkilla oli oikeus, jos ja milloin se sitä halusi, lunastaa johto yhtiöltä suorittamalla sille perustamiskustannusten täysi määrä. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ hyväksyen kamarin vähemmistön tekemän ehdotuksen antaa rakentaa puheena olevan johdon kaupungin kustannuksella ehdoin, että yhtiö paitsi tavallista kulutusmaksua suoritti kaupungille 5 %:n koron perustamispääomalle, kunnes johdosta saatu tulo ei ainoastaan vastannut tätä korkoa ja johdon kaupungille aiheuttamia todellisia kustannuksia, vaan lisäksi antoi niin suuren voiton, että kaupungin viranomaiset katsoivat, että yhtiö voitiin vapauttaa mainitun koron suorittamisesta, jolloin kuitenkin oli otettava huomioon, että jos muita vedenkuluttajia tuli lisäksi, tämä korkomaksu, niin kauan kuin sitä suoritettiin, oli jaettava kaikkien kuluttajien kesken suhteessa itsekunkin kulutuksen määrään. Työn suorittamista varten valtuusto sen ohessa myönsi 6,050 markan määrärahan.

Uusien kaasulyhtyjen asettaminen Eteläsatamaan. Tehdystä esityksestä kaupunginvaltuusto valtuutti ⁶⁾ rahatoimikamarin antamaan asettaa tarkemmin määrättyihin paikkoihin Eteläsataman eteläiselle laiturinhaaralle kuusi uutta kaasulyhtyä.

Sähkövalaistuksen järjestäminen reaalikouluun. Rehtori M. M. W. Brennerin esityksen sähkövalaistuksen järjestämisestä reaalikouluun syyslukukauden alusta kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁷⁾ lähetettyään ⁸⁾ sen ensin rahatoimikamariin ja tämän annettua siitä puoltavan lausunnon; kamari valtuutettiin ryhtymään tämän tarkoituksen edellyttämiin toimenpiteisiin.

1) Painettu ilman numeroa. — 2) Valt. pain. asiakirj. n:o 23. — 3) Valt. pöytäk. 29 p. jouluk. 1 §. — 4) S:n 3 p. marrask. 13 §. — 5) S:n 16 p. kesäk. 15 §. — 6) S:n 26 p. toukok. 10 §. — 7) S:n s:n 12 §. — 8) S:n 26 p. maalisk. 3 §.

Eteläsataman eteläisen laiturinhaaran uudestirakentaminen. Rahatoimikamarin senaattiin jättämän anomuksen asianmukaisen luvan myöntämisestä Eteläsataman eteläisen laiturinhaaran uudestirakentamiseen, mihin tarkoitukseen kaupunginvaltuusto kertomusvuoden talousarvion järjestyksessä oli myöntänyt 28,000 markan määrärahan, senaatti oli jättänyt ratkaisematta, koska kamaria ei ollut pidetty oikeutettuna tässä asiassa esiintymään kaupungin puolesta. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ valtuuttaa sihteerinsä jättämään senaattiin valtuuston kokouksen puheenjohtajan allekirjoittaman, edellä mainittua sisällystä olevan anomuskirjelmän.

Myöhemmin ilmoitettiin ²⁾ senaatin myöntyneen viimeksi mainittuun anomukseen.

Sörnäsän sataman suun ruoppaaminen. Rahatoimikamarin esityksen uuden ruoppalauslaitteen ostamisesta Sörnäsän sataman suun välttämätöntä ruoppaamista varten kaupunginvaltuusto lähetti ³⁾ talousarviovaliokuntaan, joka mietinnössään ⁴⁾ vastusti esitystä ja sen sijaan ehdotti, että kaupungin vuoden 1886 menosääntöön merkittäisiin tähän tarkoitukseen 15,000 markan lisämääräraha ja kamarille annettaisiin tehtäväksi antaa jo kesällä 1886 urakalla ruoppauttaa sekä mainittu sataman suu että muut kaupungin satamain kohdat, joissa se oli tarpeellista. — Talousarvion järjestyksessä valtuusto päätti ⁵⁾ eväten kamarin esityksen kaikilta osiltaan hyväksyä talousarviovaliokunnan ehdotuksen.

Rautatien yli vievän sillan rakentaminen Eläintarhaan. Vtn Lindforsin tekemän kirjallisen ehdotuksen, että kaupungin vuoden 1886 menosääntöön merkittäisiin määräraha sillan rakentamista varten Eläintarhan rautatieleikkauksen yli, kaupunginvaltuusto lähetti ⁶⁾ rahatoimikamariin kehoittaen sitä antamaan asiasta lausunnon ja siinä samalla antamaan tietoja sellaisen sillan kustannuksista laskettuina sekä rauta- että puurakenteesta. Sitten kun kamari lausunnossaan oli antanut vaaditut tiedot, mutta puolestaan vastustanut yrityksen toteuttamista mainittuna vuonna, valtuusto vieläkin lähetti ⁷⁾ asian talousarviovaliokuntaan. Tämän talousarviomietinnössään ⁴⁾ tekemästä ehdotuksesta valtuusto talousarvion järjestyksessä päätti ⁵⁾ merkitä vuoden 1886 menosääntöön 7,500 markan määrärahan rautasillan rakentamista varten Eläintarhan rautatieleikkauksen yli.

Torikaupan järjestäminen. Sen jälkeen kun kaupunginvaltuusto vuonna 1884 oli valittanut ⁸⁾ senaattiin läänin kuvernöörin päätöksestä, jolla tämä oli hylännyt tutkittavikseen alistetut kaupungin torien y. m. vakiinaisten myyntipaikkain taksain sekä torikaupan järjestyssääntöjen ehdotukset, senaatti oli s. v. tehnyt päätöksen, jonka mukaan kyseisten taksojen määrääminen kuului kaupungin viranomaisten toimivaltaan, jota vastoin torikaupan järjestyssääntöjen vahvistaminen oli kuvernöörin asia. Tämän johdosta valtuusto vuonna 1885 uudestaan alisti ⁹⁾ järjestyssääntöehdotuksen kuvernöörin tutkittavaksi, mutta lykkäsi taksain soveltamisen, kunnes kuvernööri oli vahvistanut järjestyssäännöt. Kun kuvernööri kuitenkin uudestaan oli hylännyt järjestyssääntöehdotuksen,

¹⁾ Valt. pöytäk. 26 p. maalisk. 9 §. — ²⁾ S:n 26 p. toukok. 4 §. — ³⁾ S:n 1 p. jouluk. 6 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 23. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 29 p. jouluk. 1 §. — ⁶⁾ S:n 3 p. marrask. 7 §. — ⁷⁾ S:n 15 p. jouluk. 3 §. — ⁸⁾ Ks. s. 26. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 20 p. tammik. 4 §.

valtuusto päätti¹⁾ valittaa senaattiin kuvernöörin päätöksestä ja hyväksyi²⁾ myöhemmin laaditun asiaa koskevan valituskirjelmän.

Erään Elisabetintorin osan uudestikiveäminen. Rakennuskonttorin esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi³⁾ konttorille 3,000 markan määrärahan Uudenmaan kasarmin edustalla sijaitsevan Elisabetintorin osan uudestikiveämistä varten ja antoi konttorille tehtäväksi heti panettaa työn toimeen.

N. s. Punanotkon puistikon tasoittaminen. Rahatoimikamarin esityksen määrärahan myöntämisestä Kasarmin-, Ulriikaporin-, Korkeavuoren- ja Etel. Punanotkonkatujen välisen paikan eli n. s. Punanotkon puistikon tasoittamiseen, minkä esityksen kaupunginvaltuusto vuonna 1879 oli pannut pöydälle⁴⁾ toistaiseksi, valtuusto vuonna 1885 epäsi⁵⁾ määräten asian poistettavaksi valtuuston diaareista.

Lupa ajamiseen Kaisaniemen puiston ajoteillä ja vesijohdon ulottaminen sinne. Kaisaniemen keilarata osakeyhtiön johtokunnan anomuksen, että lupa myönnettäisiin ajoneuvoilla kulkemiseen Kaisaniemen puiston ajoteillä sekä että vesijohto ulotettaisiin mainittuun puistoon, kaupunginvaltuusto lähetti⁶⁾ rahatoimikamariin. Samaten valtuusto lähetti⁷⁾ kamariin ravintoloitsijatar A. Hammarlundin myöhemmin esittämän samaa tarkoittavan anomuksen. Kamarin asiasta antama lausunto ei kuitenkaan saapunut vuoden varrella.

Toimenpiteitä Vantaanjoen laskemisen johdosta. Sen johdosta että oli virinnyt kysymys Vantaanjoen laskemisesta, kaupunginvaltuusto tehdystä esityksestä valtuutti⁸⁾ rahatoimikamarin kaupungin puolesta esittämään läänin kuvernöörille joitakin huomautuksia, jotka koskivat erinäisten mainitusta yrityksestä kaupungille mahdollisesti koituvien haittojen ehkäisemiseksi tarpeellisina pidettyjä ehtoja.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Kaupunginkassan tilaa valaiseva taulukko. Rahatoimikamarin kaupunginvaltuustolle lähettämä kaupunginkassan tilaa joulukuun 31 p:nä 1884 valaiseva taulukko ei antanut⁹⁾ valtuustolle toimenpiteen aihetta.

Kaupunginkassan katsastus. Kaupunginkassan katsastajiksi kaupunginvaltuusto valitsi¹⁰⁾ vtt Kullhemmin ja af Lindforsin sekä heidän varamiehekseen vtn Kurténin.

Kaupungin irtaimen omaisuuden katsastus. Kaupungin irtaimen omaisuuden katsastajiksi kaupunginvaltuusto valitsi¹⁰⁾ vtt Steniuksen ja Wecksellin, sekä heidän varamiehekseen vtn Lundqvistin.

Kaupungin vuoden 1884 tilien tarkastus. Sen jälkeen kun tilintarkastajain kertomus¹¹⁾ heidän toimittamastaan kaupungin vuoden 1884 tilien tarkastuksesta ynnä rahatoimikamarin ja vaivashoitohallituksen sen johdosta antamat selitykset¹¹⁾ olivat saapuneet, kaupunginvaltuusto päätti¹²⁾ antaa valiokunnalle, johon kuuluivat vtt Schildt, Kurtén ja Dittmar,

¹⁾ Valt. pöytäk. 29 p. syysk. 15 §. — ²⁾ S:n 3 p. marrask. 6 §. — ³⁾ S:n 30 p. kesäk. 21 §. — ⁴⁾ Ks. 1879—83 kert. s. 31. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 21 p. huhtik. 1 §. — ⁶⁾ S:n 1 p. jouluk. 4 §. — ⁷⁾ S:n 15 p. jouluk. 2 §. — ⁸⁾ S:n 13 p. lokak. 14 §. — ⁹⁾ S:n 3 p. maalisk. 5 §. — ¹⁰⁾ S:n 8 p. tammik. 2 §. — ¹¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 11. — ¹²⁾ Valt. pöytäk. 30 p. kesäk. 1 §.